

Sławomir A. Mróz

Muzeum Narodowe w Krakowie
ORCID ID: 0000-0002-4375-3024

Kolekcja medali, monet i banknotów w Muzeum Narodowym w Krakowie do 1900 roku

Powstanie Muzeum Narodowego w Krakowie (dalej: MNK) przypada na czasy autonomii galicyjskiej i sięga października 1879 roku. Podczas uroczystości jubileuszu pracy literackiej Józefa Ignacego Kraszewskiego (1812–1887), malarz Henryk Siemiradzki (1843–1902) ofiarował do Sukiennic swój obraz *Pochodnie Nerona*. Moment ten okazał się przełomowy – za przykładem Siemiradzkiego poszli również inni artyści. W ten sposób stworzone zostały zaczątki pierwszego polskiego muzeum publicznego typu historyczno-artystycznego. W 1883 roku, po czterech latach prac organizacyjnych, dzięki którym krakowska instytucja stała się gotowa do realizacji powierzonych jej zadań, nastąpiło uroczyste otwarcie MNK dla społeczeństwa. Pierwszym dyrektorem nowo powstałej instytucji został Władysław Łuszczkiewicz (1828–1900) – człowiek niezwykle wszechstronny, historyk sztuki, malarz, pedagog, profesor Szkoły Sztuk Pięknych, a zarazem członek i zastępca (w latach 1896–1898) przewodniczącego Towarzystwa Numizmatycznego w Krakowie – wybitna osobowość XIX-wiecznego Krakowa. Łuszczkiewicz sprawował swoje obowiązki aż do 1900 roku¹.

---

¹ A. Kopff, *Muzeum Narodowe w Krakowie. Historia i zbiory*, Kraków 1962, s. 7–16; *Narodziny Muzeum. Ważniejsze daty w stuletnich dziejach Muzeum Narodowego w Krakowie*, red. F. Stolot, Kraków 1979, s. 11–21; M. Kocójowa, „Pamiętkom ojczystem ocalonym z burzy dziejowej”. *Muzeum Emeryka Hutten-Czapskiego (Stańków–Kraków)*, Kraków 1978, s. 71–75; A. Bochnak, *Łuszczkiewicz Władysław (1828–1900)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 18, Wrocław–Warszawa–Kraków 1973, s. 587–590; M. Rzepińska, *Władysław Łuszczkiewicz, malarz i pedagog*,

W tym czasie instytucja wzbogaciła się o bezcenne obiekty muzealne, otwarto wiele okolicznościowych wystaw, zapoczątkowano opracowywanie inwentarza oraz publikowanie katalogów. Pośród różnorodnych obiektów, w krakowskiej instytucji zaczęto także gromadzić pierwsze zbiory numizmatyczne².

Celem niniejszego artykułu jest prezentacja oraz charakterystyka wieloaspektowego zagadnienia procesu gromadzenia kolekcji medali, monet i banknotów w MNK w okresie od lipca 1883 roku do końca maja 1900 roku, czyli w czasie sprawowania funkcji pierwszego dyrektora tejże instytucji przez Łuszczkiewicza.

***

W pierwszym sprawozdaniu Łuszczkiewicza za czas od sierpnia 1883 do końca lutego 1884 roku znajduje się stwierdzenie, że aby instytucja poprzez swoje zbiory mogła dać w przyszłości kompletny obraz sztuki polskiej w całym jej historycznym i bieżącym rozwoju, potrzebne jest gromadzenie pośród innych obiektów także medali polskich³.

Bardzo ważnych informacji dostarcza z kolei sprawozdanie Zarządu za rok 1889. Pośród wymienionych dwunastu działów, które zdecydowano się utworzyć w celu usystematyzowania i pogrupowania ciągle napływających, różnorodnych obiektów, dział siódmy otrzymał nazwę *Dział medali, monet i banknotów*. Ponadto, na podstawie tegoż sprawozdania poznać można ówczesne stanowisko Zarządu MNK dotyczące gromadzenia zbiorów numizmatycznych w krakowskiej instytucji:

Kraków 1983; J. Polanowska, *Łuszczkiewicz Władysław*, [w:] *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających (zmarłych przed 1966 r.)*, red. J. Derwojed, t. 5, Warszawa 1993, s. 204–209; Anonim, *Sprawozdanie z czynności Wydziału Towarzystwa Numizmatycznego w Krakowie za lata 1896–1898*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, dodatek do numeru 2 i 3, Kraków 1899, s. 7–8.

² M. Szukiewicz, *Dzieje, rozwój i przyszłość Muzeum Narodowego w Krakowie*, Kraków 1909, s. 31–41; T. Dobrowolski, *Zarys historii Muzeum Narodowego w Krakowie*, [w:] *Sprawozdania i rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*, red. T. Dobrowolski, Kraków 1952, s. 13–17; J. Skorupska-Szarlej, *Bibliografia Muzeum Narodowego w Krakowie. Część I do roku 2002*, Kraków 2004, s. 13–19; A. Kopff, op. cit., s. 17–22.

³ Archiwum Muzeum Narodowego w Krakowie (dalej: Arch. MNK), sygn. 94/6, Sprawozdanie z czynności Dyrekcji Muzeum Narodowego za czas od Sierpnia 1883 do końca Lutego b.r.

Dział 7-my medali i monet jest bardzo szczupłym, bo utworzony z nielicznych darów, a niepodobna, aby Zarząd Muzeum podjął się pracy mozolnej kolekcjonisty. Na to nie ma funduszków, ani uważa za ważne dla dziejów sztuki posiadać bogaty zbiór monet. Zapewne, że kolekcja medali polskich z XVI i XVII wieku byłaby pożyteczną w zbiorach, gdyby ją nabyć można lub zyskać jednorazowym darem⁴.

Na w ten sposób wyrażone stanowisko Zarządu Muzeum odpowiedział na łamach „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologicznych” Leonard Lep-szy (1856–1937), pisząc:

Trudno naturalnie godzić się nam z tem zapatrywaniem wyjątkowem szan. [ownego] Zarządu, bo pomijając już, jako stanowczo stwierdzoną, kwestyę ważności numizmatyki w badaniach nad historią sztuki za granicą, jak również aprobowaną przez przeszłoroczny Zjazd historyków polskich we Lwowie, uważamy a rzecz zupełnie słuszną, aby muzeum, na które łoży głównie gmina m. Krakowa, posiadało kompletny zbiór monet i medali wiążących się z przeszłością tego miasta, a stanowiących jedną z ważnych ilustracyj misji cywilizacyjnej Krakowa w przeszłości. Zbiory takie posiadają niemal wszystkie muzea zagraniczne miejskie i wydaje nam się za właściwe wypowiedzieć życzenie, aby sz. Zarząd zwrócił bacne oko na ten brak dotkliwy w zbiorach⁵.

Historia gromadzenia w MNK kolekcji numizmatycznej rozpoczyna się w 1883 roku, wiążąc się bezpośrednio z „Wystawą zabytków z czasów króla Jana III i Jego wieku”, ekspozycją zorganizowaną w ramach krakowskich obchodów 200-lecia odsieczy wiedeńskiej, trwającą od 11 września do 18 listopada 1883 roku w Sukiennicach⁶, a także z osobą Jana Matejki (1838–1893).

W czasie urzędowania wspomnianej wystawy – 22 sierpnia 1883 roku – Matejko ukończył swój nowy obraz *Sobieski pod Wiedniem*. Praca ta następnie była przez 5 dni wystawiana w Sukiennicach i w powszech-

⁴ W. Łuszczkiewicz, F. Jakubowski, *Sprawozdanie Zarządu za rok 1889*, Kraków 1890, s. 3–16.

⁵ L. Lep-szy, *Muzeum Narodowe w Krakowie*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 1, Kraków 1891, s. 161.

⁶ W. Bieńkowski, *Rok 1883 w Krakowie (Uroczystości 200-lecia odsieczy Wiednia)*, „Rocznik Krakowski”, Kraków 1987, s. 97–118; M. Rożek, *Tradycja wiedeńska w Krakowie*, Kraków 1983, s. 45–46; P. Sierżęga, *Centralny Komitet Jubileuszowy*

nym przekonaniu miała trafić do zbiorów MNK. Tak się jednak nie stało i zgodnie z decyzją samego artysty, która wywołała ogólne poruszenie, dzieło to przekazano papieżowi Leonowi XIII (1810–1903) w grudniu tego samego roku⁷.

Podczas trwania wspomnianej wystawy w Sukiennicach w krakowskim „Czasie” z 27 października 1883 roku pojawiła się następująca informacja:

Mistrz Matejko za dar swój doniosły i wspaniałomyślny do Muzeum Watykańskiego „Sobieskiego pod Wiedniem”, otrzymuje ze wszelch stron dowody czci i uznania. Świeżo p. Juliusz Korwin Ostrowski ofiarował z tej okazji Mistrzowi medal w srebrze pięknie odbity na pamiątkę stu-letniej rocznicy odsieczy wiedeńskiej i odsłonięcia pomnika Sobieskiego w Łazienkach. Mistrz Matejko medal ten pamiątkowy ofiarował do Muzeum Narodowego, który to medal w ten sposób będzie miał podwójnie pamiątkową wartość⁸.

Medal ten odnotowany w „Inwentarzu zbiorów (1879–1900)” – jednym z najcenniejszych źródeł dotyczących historii MNK tamtego okresu – pod numerem 119, przedstawiony jest jako „Medal polski srebrny z czasów St. Augusta wybity na pamiątkę pierwszej stuletniej rocznicy odsieczy króla Jana III pod Wiedniem w pudełku papierowym”⁹.

W rzeczywistości pierwszy obiekt numizmatyczny MNK to medal z 1789 roku upamiętniający Sejm Czteroletni oraz uchwałę o powiększeniu armii. Przyczyną nieścisłości dotyczących okoliczności jego wybitcia jest najprawdopodobniej zestawienie dwóch odrębnych tematów w jego unikatowej ikonografii, nawiązującej do wzniesienia pomnika Sobieskiego w Łazienkach i uchwały sejmu o powiększeniu armii¹⁰, a ponadto

---

w przygotowaniach obchodów 200. rocznicy odsieczy wiedeńskiej w Galicji, [w:] *Z przeszłości Europy Środkowowschodniej*, red. J. Hoff, Rzeszów 2002.

⁷ J. Pietrzak, *Podarowanie obrazu „Sobieski pod Wiedniem” papieżowi Leonowi XIII. Prawda i mity*, „Acta Universitatis Wratislaviensis”, Wrocław 1990, s. 145–162.

⁸ Anonim, *Kronika miejscowa i zagraniczna*, „Czas” z 27 października 1883 r., nr 245, s. 3.

⁹ Arch. MNK, sygn. 94/10, Inwentarz zbiorów (1879–1900), nr 119, s. 22.

¹⁰ P. Taradaj, *Medal z 1789 roku upamiętniający sejm i uchwałę o powiększeniu armii ze zbiorów Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie*, „Notae Numismatae – Zapiski Numizmatyczne”, t. 9, Kraków 2014, s. 173–174.

zapewne również i cały kontekst, związany z czasem ofiarowania go do krakowskiej instytucji.

W latach 1883–1888¹¹ pierwsi darczyńcy zdecydowali się ofiarować do krakowskiego muzeum ponad 280 medali, monet i banknotów. Dzięki m.in. Stanisławowi Kluczyckiemu, Konstantemu Schmidt-Ciążyńskiemu, Henrykowi Bukowskiemu czy Karolowi Rogawskiemu do MNK trafiły medale brązowe, srebrne i jeden złoty¹², poprzez dary m.in. Edmunda Podhorskiego, Stanisława Stojowskiego, Wincentego Olewińskiego czy Henryka Gąsiorowskiego instytucję wzbogaciły XVII- i XIX-wieczne złote monety polskie, złote, srebrne i miedziane monety antyczne¹³, zaś m.in. dzięki nieznanemu z nazwiska darczyńcy pierwsze banknoty kościuszkowskie¹⁴.

W latach 1889–1895 kolekcja numizmatyczna w MNK stale się powiększała dzięki hojności kolejnych ponad 40 darczyńców. Ze względu na lapi-darność zapisów w źródłach, możliwe niestety jedynie jest ich oszacowanie na ponad 370 obiektów. Dzięki darom m.in. Gminy Miasta Krakowa¹⁵, Rady Miasta Lwowa¹⁶, Teodora Kosteckiego¹⁷, Floriana Bagińskiego¹⁸, Bogdana Rowińskiego¹⁹, znanego tylko z nazwiska Górskiego²⁰ czy wymienianego już Henryka Bukowskiego²¹, do krakowskiej instytucji trafiły kolejne medale,

---

¹¹ Daty zgodne z Inwentarzem zbiorów MNK (1879–1900).

¹² Arch. MNK, sygn. 94/10, Odpowiednio za: nr 221, s. 39; nr 246, s. 43–44; nr 321–329, s. 58–59; nr 499, s. 85; nr 687, s. 110; nr 722, s. 115; nr 773, s. 123; nr 469, s. 80.

¹³ Ibidem, nr 248, s. 44–45; nr 401, s. 71; nr 660–661, s. 107; nr 803, s. 127.

¹⁴ Banknoty wyemitowane w czasie insurekcji kościuszkowskiej w 1794 roku były pierwszymi polskimi pieniędzmi papierowymi. Zob. J.A. Szwagrzyk, *Pieniądz na ziemiach polskich X–XX w.*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1990, s. 247–251; Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 848, s. 132.

¹⁵ Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 912, s. 140.

¹⁶ Ibidem, nr 1265, s. 189.

¹⁷ Ibidem, nr 1140, s. 172; Arch. MNK, sygn. 94/9, Brulion księgi darów (1886–1892), s. 180–181.

¹⁸ Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 1070, s. 161.

¹⁹ Ibidem, nr 1062, s. 160; Arch. MNK, sygn. 94/7, Księga darów (1879–1894), k. 97.

²⁰ Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 1397, s. 206.

²¹ Ibidem, przykładowo: nr 853, s. 133; Wyrazem szczególnego uznania wobec wzbogacania instytucji o kolejne różnorodne obiekty było przyznanie Henrykowi

monety (w tym monety celtyckie wykopane we Francji) i banknoty (w tym album z polskimi banknotami, najstarsze z nich z 1794 roku). W ciągu tych kilku lat w MNK dokonano także pierwszych zakupów obiektów numizmatycznych. Kupiono wówczas 3 medale, odpowiednio w 1889²², 1891²³ oraz 1894 roku²⁴. Ponadto, na prośbę ówczesnego prezydenta Krakowa Józefa Friedleina (1831–1917), MNK zwróciło w 1894 roku ofiarowany wcześniej przez Gminę Miasta medal srebrny²⁵.

Z kolei w okresie od 1896 do 23 maja 1900 roku (śmierć dyrektora Łuszczkiewicza)²⁶, dzięki dalszej ofiarności darczyńców m.in. Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Pradze²⁷, Ignacego Wolskiego²⁸, Felicjana Faleńskiego²⁹, Franciszka Wójcickiego³⁰, Jana Słowackiego³¹, Ernesta Geisslera³² oraz zakupom trzech kolejnych numizmatów³³, kolekcja medali, monet i banknotów MNK została powiększona o ponad 150 obiektów. Wśród nich znajdowały się medale srebrne oraz brązowe z XVIII

Bukowskiemu w 1892 roku godności członka honorowego Komitetu MNK. Zob. W. Łuszczkiewicz, F. Jakubowski, *Sprawozdanie Zarządu Muzeum Narodowego za rok 1892*, Kraków 1894, s. 12; A.Ch., *Henryk Bukowski*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 1, Kraków 1900, s. 163.

²² Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 908, s. 139.

²³ Ibidem, nr 1030, s. 155.

²⁴ Ibidem, nr 1390, s. 205.

²⁵ Ibidem, nr 1352, s. 200; Arch. MNK, sygn. 94/16, Dary (1879–1900), Korespondencja prezydenta Krakowa Józefa Friedleina do Dyrekcji Muzeum Narodowego w Krakowie z 21 grudnia 1894 roku.

²⁶ Anonim, Ś.p. Władysław Łuszczkiewicz, „Czas” z 25 maja 1900 r., nr 137, s. 3.

²⁷ Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 1539, s. 224.

²⁸ Ibidem, nr 1548, s. 226.

²⁹ Ibidem, nr 1676–1678, s. 246; nr 1892, s. 272.

³⁰ Ibidem, nr 1681–1682, s. 247; Arch. MNK, sygn. 94/8, Księga darów (1894–1900), s. 18–19.

³¹ Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 1649, s. 242.

³² Ibidem, nr 1734, s. 255.

³³ Podobnie jak w latach poprzednich były to medale; Ibidem, nr 1852, s. 267; nr 1877, s. 270; nr 1915, s. 274.

i XIX wieku³⁴, a także monety antyczne³⁵ czy pochodzące z XVI–XVIII wieku³⁶.

***

Kolekcja medali, monet i banknotów gromadzona w MNK od 1883 do końca maja 1900 roku była różnorodna pod względem jakościowym, chronologicznym oraz rzeczowym³⁷. Tworzyła zbiór nieopracowany naukowo i zupełnie odmienny od początkowych koncepcji Zarządu tejże instytucji. Ostatecznie składała się z ponad 800 obiektów.

Z przyczyn oczywistych kolekcji tej nie można porównać pod względem ilościowym do zbiorów tego typu gromadzonych w tamtych latach na przykład w Uniwersytecie Jagiellońskim (dalej: UJ) czy Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Lwowie. Instytucje te posiadały bowiem pod koniec XIX wieku zbiory liczące tysiące obiektów: UJ w 1895 roku wykazywał ponad 12 tysięcy numizmatów, a Ossolineum w 1894 roku około 18 tysięcy³⁸. Należy jednak podkreślić, że opisywana kolekcja MNK, licząca w roku 1894 ponad 650 obiektów wypada już znacznie korzystniej (również tylko w porównaniu ilościowym) w zestawieniu z Muzeum Książąt Czartoryskich w Krakowie, które posiadało w tymże roku dokładnie 3 860 monet i medali³⁹.

Kolekcja medali, monet i banknotów MNK w chwili śmierci pierwszego dyrektora tejże instytucji była niemalże w całości (poza zakupem zaledwie kilku medali) efektem hojności ponad dziewięćdziesięciu, w zdecydowanej

---

³⁴ Ibidem, przykładowo: nr 1548, s. 226; nr 1915, s. 274.

³⁵ Ibidem, nr 1609, s. 236.

³⁶ Ibidem, przykładowo: nr 1568, s. 229; nr 1731, s. 255; nr 1734, s. 255.

³⁷ *Memoriae Donatorum. W hołdzie ofiarodawcom. Gabinet Numizmatyczny Muzeum Narodowego w Krakowie*, red. J. Popielska, Kraków 2003, s. 25.

³⁸ W. Kiszka, *Zarys historii kolekcji numizmatycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, nr 784, „Opuscula Musealia”, z. 1, Kraków 1986, s. 54–55; Anonim, *Zbiory monet i medali w Zakładzie narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 3 i 4, Kraków 1894, s. 251.

³⁹ P. Umiński, *Książę Władysław Czartoryski*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 3 i 4, Kraków 1894, s. 245–246.

większości znanych przynajmniej z nazwiska darczyńców. Do końca maja 1900 roku najwięcej numizmatów ofiarowali: Henryk Bukowski (monety, medale, banknoty), Florian Bagiński (monety, medale) i Ignacy Wolski (medale). Należy jednak odnotować fakt, że nie przekazano, niestety, do Muzeum w tym czasie ani jednej całej kolekcji numizmatycznej⁴⁰. Ponadto, do krakowskiej instytucji obiekty te trafiały różnymi ścieżkami. Poza darami świadomych zbieraczy, znanych i cenionych kolekcjonerów, numizmaty do MNK przekazywały także osoby, które w różny (czasem przypadkowy) sposób weszły w posiadanie kilku obiektów lub nawet jednego⁴¹.

Z lektury zachowanych do dzisiaj materiałów źródłowych wnioskować można ponadto, że darczyńcy pierwszego zbioru medali, monet i banknotów MNK mieszkali nie tylko na ziemiach polskich znajdujących się wówczas pod zaborami, lecz również w Szwecji, Włoszech, Francji, czy na terenach należących do dzisiejszych Czech, Węgier, Serbii, a także Gruzji⁴². Wskazuje to zarówno na troskę marzących wówczas o wolnym kraju Polaków o rozwój krakowskiej instytucji, a zapewne również na posiadanie przez osoby zarządzające muzeum szerokich kontaktów.

---

⁴⁰ Pierwszym większym przekazem kolekcji numizmatycznej do MNK był zbiór Ludwika Żytyńskiego (1836–1900), ofiarowany po objęciu stanowiska dyrektora tejże instytucji przez Feliksa Koperę (1871–1952). Zob. M. Gumowski, *Nowo otwarty gabinet monet i rycin*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 2 i 3, Kraków 1902, s. 488–489.

⁴¹ Przykładowo: Arch. MNK, sygn. 94/16, Korespondencja Seweryna Zagórskiego do Władysława Łuszczkiewicza z 1896 roku.

⁴² Henryk Bukowski: Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 321–329, s. 58–59; Ignacy di Colonna: Ibidem, nr 986, s. 150 oraz Arch. MNK, sygn. 94/7, k. 93; Jan Słowacki: Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 1649, s. 242; Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Pradze: Ibidem, nr 1539, s. 224; Seweryn Zagórski: Ibidem, nr 1602, s. 235–236 oraz Arch. MNK, sygn. 94/16, Korespondencja Seweryna Zagórskiego do Władysława Łuszczkiewicza z 1896 roku; Henryk Gąsiorowski: Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 803, s. 127 oraz Arch. MNK, sygn. 94/7, k. 82; Malewska: Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 1025, s. 154 oraz Arch. MNK, sygn. 94/7, k. 95.

**Darczyńcy medali, monet i banknotów MNK w okresie od 1883
do końca maja 1900 roku⁴³**

Data wg Inwentarza zbiorów (1879–1900)	Darczyńca
1884	Jan Matejko (Kraków)
1885	Barącz (Lwów) Stanisław Kluczycki (Krzeszowice) L. Michałowski Konstanty Schmidt-Ciążyński Edmund Podhorski (Krzywiec) Celina Potocka Henryk Bukowski (Sztokholm) Leonard Lepszy (Kraków) Stanisław Stojowski
1886	Roman Jakubowski (Kraków) Leon Łagodziński Karol Rogawski (Ołpiny) Henryk Bukowski Antoni Ryszard (Kraków) Mazurkiewicz
1887	H. Poller Tadeusz Jakubowski Wincenty Olewiński Mieczysław Jaszczurowski (Tarnów) Józef Kuczewski (Kraków) Michniewicz (Biecz) Henryk Bukowski

⁴³ W materiałach źródłowych z tego czasu znajdują się informacje o jeszcze dwóch ofiarodawcach numizmatów. Ich dary nie zostały jednak wprowadzone do inwentarza zbiorów instytucji, w związku z tym w tabeli nie uwzględniono jako darczyńców Henryka Müldnera i Jakuba Forczka. Pierwszy z wymienionych miał ofiarować do MNK obiekty w 1884 roku, drugi z kolei – w lutym 1900 roku; Arch. MNK, sygn. 94/7, k. 16; Arch. MNK, sygn. 94/8, nr 1923, s. 50–51; Anonim, *Dary do Muzeum Narodowego w Krakowie*, „Czas” z 10 lutego 1884 r., nr 34, s. 3.

1888	Skirmunt Henryk Bukowski Leon Łobodziński (Kraków) Jan Ławski (Norrköping)
1888	Henryk Gąsiorowski (Belgrad) Anonim Anonim
1889	Henryk Bukowski Józef Gorączko (Chrzanów) Olimpia Żukowska (Bogdanówka na Wołyniu) Konstanty Wołodek Gmina Miasta Krakowa Filipina Kamińska (Pogorzycze) ⁴⁴ Anonim
1890	Anonim Ignacy di Colonna (Salerno) Jan Szoski (Lwów) Władysław Głowacki Wojtych ks. Marcin Gorlewski (Witebsk) Malewska (Kutaisi)
1891	Stanisław Rozenek (Podgórze) Żuliński (Lwów) ⁴⁵ Wojtych Wł. Tomicki Anonim Bogdan Rowiński Florian Bagiński (Kielce)

---

⁴⁴ W Inwentarzu zbiorów (1879–1900) podpisana jako Kamińska. W dokumentach Archiwum MNK znajduje się jednak korespondencja, w której wymieniona osoba podpisana jest jako Filipina Kamińska; Arch. MNK, sygn. 94/10, nr 929, s. 142; Arch. MNK, sygn. 94/14, Korespondencja (1889–1895), List Filipiny Kamińskiej do Dyrekcji Muzeum Narodowego w Krakowie z 1 października 1889 roku.

⁴⁵ Najprawdopodobniej chodzi o Józefa Anzelma Żulińskiego (1841–1908), profesora nauk przyrodniczych w żeńskim seminarium nauczycielskim we Lwowie, powstańca styczniowego i działacza społecznego; P.M. Stański, *Bracia Żulińscy: Tadeusz i Józef Anzelm*, „Semper Fidelis. Pismo Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich”, nr 3, Wrocław 2002, s. 18–19.

1892	Hr. Strojnowska (Abramowice) Teodor Kostecki (Lublin) Michał Górski Jan Szymański (Wrocław) Cezary Haller Władysław Łuszczkiewicz (Kraków) ks. Józef Kufel (Bieżanów) Wacław Schulz
1893	Franciszek Miśko Henryk Kaczorowski Bronisław Gorczyński Gmina Miasta Krakowa Teodor Rygier (Rzym) Rada Miasta Lwowa ks. Jędrzej Sulisz Hugon Henryk Wróblewski Andrzej Wrzosek (Niewieża) M. Odyniec Bohdan Feliński Władysław Zaklika Anonim Maria Krzemińska
1894	Regina Samuelsohn Gmina Miasta Krakowa Ks. Zahorowski Ignacy Kamiński (Stanisławów) Emilia Prokopowicz (Lubowla) L. Górski
1896	Towarzystwo Przyjaciół Sztuk Pięknych w Pradze Ignacy Wolski (Warszawa) L. Krząkała K. Śliwowski Anonim Seweryn Zagórski (Kószeg) Maleszewska Jakub Ansehamer (Żółkiew)

1897	Jan Słowacki (Saint-Denis) Ludwik Cybulski Komitet Jubileuszu Deotymy w Warszawie Felicjan Faleński Franciszek Wójcicki
1898	Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo w Krakowie (Szarytki PP. od św. Łazarza) Stanisław Ropski Ernest Geissler (Nowy Targ) Józef Stanisławski (Sieradz) Anonim Atanazy Wasiliew ks. Stanisław Kwiatkowski (Morawica) Kostecki (Kraków)
1899	Felicjan Faleński (Warszawa)

Sławomir A. Mróz

Bibliografia

Archiwum Muzeum Narodowego w Krakowie:

Kancelaria Dyrektora Władysława Łuszczkiewicza, sygn. 94/6; 94/7; 94/8; 94/9; 94/10; 94/14; 94/16.

A. Ch., *Henryk Bukowski*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 1, Kraków 1900.

Anonim, *Kronika miejscowa i zagraniczna*, „Czas” z 27 października 1883 r., nr 245, s. 3.

Anonim, *Dary do Muzeum Narodowego w Krakowie*, „Czas” z 10 lutego 1884 r., nr 34, s. 3.

Anonim, *Sprawozdanie z czynności Wydziału Towarzystwa Numizmatycznego w Krakowie za lata 1896–1898*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, dodatek do numeru 2 i 3, Kraków 1899.

Anonim, *Ś.p. Władysław Łuszczkiewicz*, „Czas” z 25 maja 1900, nr 137, s. 3.

Anonim, *Zbiory monet i medali w Zakładzie narodowym imienia Ossolińskich we Lwowie*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 3 i 4, Kraków 1894.

Bieńkowski W., *Rok 1883 w Krakowie (Uroczystości 200-lecia odsieczy Wiednia)*, „Rocznik Krakowski”, Kraków 1987.

Biernacka M., *Rygiel Teodor*, [w:] *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających (zmarłych przed 1966 r.)*, red. M. Biernacka, t. 9, Warszawa 2013.

Bochnak A., *Łuszczkiewicz Władysław (1828–1900)*, [w:] *Polski Słownik Biograficzny*, t. 18, Wrocław–Warszawa–Kraków 1973.

Dobrowolski T., *Zarys historii Muzeum Narodowego w Krakowie*, [w:] *Sprawozdania i rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie*, red. T. Dobrowolski, Kraków 1952.

Gumowski M., *Nowo otwarty gabinet monet i rycin*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 2 i 3, Kraków 1902.

Kisza W., *Zarys historii kolekcji numizmatycznej w Uniwersytecie Jagiellońskim*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, nr 784, „Opuscula Musealia”, z. 1, Kraków 1986.

Kocójowa M., *„Pamiętkom ojczystym ocalonym z burzy dziejowej”*. Muzeum Emeryka Hutten-Czapskiego (Stańków–Kraków), Kraków 1978.

Kopff A., *Muzeum Narodowe w Krakowie. Historia i zbiory*, Kraków 1962.

Lepszy L., *Muzeum Narodowe w Krakowie*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 1, Kraków 1891.

Łuszczkiewicz W., Jakubowski F., *Sprawozdanie Zarządu za rok 1889*, Kraków 1890.

Łuszczkiewicz W., Jakubowski F., *Sprawozdanie Zarządu Muzeum Narodowego za rok 1892*, Kraków 1894.

Narodziny Muzeum. Ważniejsze daty w stuletnich dziejach Muzeum Narodowego w Krakowie, red. F. Stolat, Kraków 1979.

Pietrzak J., *Podarowanie obrazu „Sobieski pod Wiedniem” papieżowi Leonowi XIII. Prawda i mity*, „Acta Universitatis Wratislaviensis”, Wrocław 1990.

Polanowska J., *Łuszczkiewicz Władysław*, [w:] *Słownik artystów polskich i obcych w Polsce działających (zmarłych przed 1966 r.)*, red. J. Derwojed, t. 5, Warszawa 1993.

Popielska J., (red.), *Memoriae Donatorum. W hołdzie ofiarodawcom. Gabinet Numizmatyczny Muzeum Narodowego w Krakowie*, Kraków 2003.

Rożek M., *Tradycja wiedeńska w Krakowie*, Kraków 1983.

Rzepińska M., *Władysław Łuszczkiewicz, malarz i pedagog*, Kraków 1983.

Sierżęga P., *Centralny Komitet Jubileuszowy w przygotowaniach obchodów 200. rocznicy odsieczy wiedeńskiej w Galicji*, [w:] *Z przeszłości Europy Środkowowschodniej*, red. J. Hoff, Rzeszów 2002.

Skorupska-Szarlej J., *Bibliografia Muzeum Narodowego w Krakowie. Część I do roku 2002*, Kraków 2004.

Stański P.M., *Bracia Żulińscy: Tadeusz i Józef Anzelm*, „Semper Fidelis. Pismo Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich”, nr 3, Wrocław 2002.

Szukiewicz M., *Dzieje, rozwój i przyszłość Muzeum Narodowego w Krakowie*, Kraków 1909.

Szwagrzyk J.A., *Pieniądz na ziemiach polskich X–XX w.*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1990.

Taradaj P., *Medal z 1789 roku upamiętniający sejm i uchwałę o powiększeniu armii ze zbiorów Gabinetu Numizmatycznego Muzeum Narodowego w Krakowie*, „Notae Numismatae – Zapiski Numizmatyczne”, t. 9, Kraków 2014.

Umiński P., *Księżę Władysław Czartoryski*, „Wiadomości Numizmatyczno-Archeologiczne”, nr 3 i 4, Kraków 1894.